

Soňa Marková

## **Pozměňovací návrh k sněmovnímu tisku č.270**

### **Bod 181.**

Vypuštěn bez náhrady

### **Zdůvodnění návrhu změny:**

1. Zavedení povinného testování na přítomnost infekce HIV u tzv. podezřelých osob představuje závažný zásah do osobnostních práv jednotlivců, pro který neexistuje veřejný zájem, a proto je třeba jej odmítnout. I když se v rámci povinného testování podaří zjistit přítomnost nákazy u některé z testovaných osob, nemusí tato skutečnost vést ke změně chování osoby.

2. Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění nedefinuje, kdo je osobou podezřelou z nákazy virem lidského imunodeficitu. Tento zákon pouze specifikuje v rámci ustanovení o karanténních opatřeních § 6, odst. a), že fyzickou osobou podezřelou z nákazy se rozumí „zdravá fyzická osoba, která byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy“. Daná definice zcela jednoznačně není v souladu s okolnostmi týkajícími se onemocnění HIV (srov. „ohnisko nákazy“) a v praxi bude vyvolávat otázky, jak dané ustanovení bude na onemocnění HIV aplikováno.

3. Povinné testování na přítomnost protilátek viru lidského imunodeficitu je zásadní zásah do soukromí a porušení lidských práv. Toto je hlavní důvod, proč Světová zdravotnická organizace vydala důrazné prohlášení, v kterém povinné testování s výjimkou kontroly krve určené pro dárce krve, tkání a orgánů odmítá. Je pravděpodobné, že úprava rozšiřující povinné testování na přítomnost protilátek viru lidského imunodeficitu by byla shledána v nesouladu s Listinou základních práv a svobod (zejm. čl. 7 odst. 1 Listiny) a proto by byla protiústavní.

4. Povinné testování nejen, že nechrání veřejné zdraví, ale může ho naopak ohrozit. Testování pouze umožňuje diagnózu, ovšem samotná diagnóza nedokáže v situaci, kdy onemocnění virem lidského imunodeficitu nelze zcela vyléčit, zastavit další šíření nákazy. Nosičství viru lidského imunodeficitu není „nakažlivým“ onemocněním v běžně zažitém významu slova. Na rozdíl od tuberkulózy se virus nepřenáší kapénkovou infekcí. Na rozdíl od tyfu nemůže být virus přenesen jídlem nebo vodou. Skutečnost, že HIV se v České republice šíří především pohlavním stykem, znamená, že nikdo z občanů není bezbranný proti infekci a může se účinně přenosu bránit (sexuální abstinencí, monogamním vztahem, bezpečnějším sexem). Situaci, kdy fyzická osoba někoho jiného úmyslně či z nedbalosti ohrožuje nebo dokonce infikuje virem lidského imunodeficitu, již v současné době ošetřuje trestní zákoník; v

takovém případě lze této osobě provést test na přítomnost protilátek viru lidského imunodeficitu bez jejího souhlasu dle § 71 odst. 2 písmena c) zákona o ochraně veřejného zdraví.

5. Navzdory pokroku lékařské vědy, nosičství viru lidského imunodeficitu s sebou stále přináší vážné osobní a společenské důsledky a je na rozhodnutí každého člověka, zda se rozhodne test postoupit, případně, zda k jeho provedení dá svůj souhlas. Povinné testování je nátlakové opatření, které zasahuje do Ústavou zaručených lidských práv. Přínosy povinného testování jsou iluzorní a vedlejší účinky takového přístupu jsou nebezpečné pro ochranu veřejného zdraví. Světová zdravotnická organizace poukazuje na to, že povinné testování není vhodné ani v případech, kdy je iniciováno orgány ochrany veřejného zdraví, neboť povinné testování nevede ke změně chování, které jediné může zabránit dalšímu šíření nákazy. Pokud byla osoba donucena k povinnému testu, má menší motivaci ke změně svého chování a následnému zamezení šíření viru než osoba, která testování podstoupila dobrovolně a prošla před- a potestovým poradenstvím školeného personálu. Povinné testování naopak odrazuje obyvatelstvo od dobrovolného testování. Přitom neustále platí, že úspěch HIV prevence stále závisí na odpovědnosti chování jednotlivce a ochotě změnit rizikové chování. Dobrovolnou spolupráci nelze získat násilným způsobem povinného testování.

7. Povinné testování osob je rovněž v příkrém rozporu s Mezinárodními pravidly o HIV/AIDS a lidských právech (International Guidelines on HIV/AIDS and Human Rights), která vydala Vysoká komisařka OSN pro lidská práva ve spolupráci s UNAIDS v roce 2006.